

Kavi⁽¹⁾ (Gine Domuzu) Bakım Rehberi

Gine domuzları, bir aile evcili olmak için en sevimli ve harika hayvanlardır. 5 yıldan 7 yıla kadar ya da daha fazla yaşayabilirler; bu yüzden bir gine domuzu beslemeye karar vermeden önce çok iyi düşünüp karar vermelisiniz. Evcilinizin yaşamı, sizin vereceğiniz yeme, suya, tıbbî bakıma ve arkadaşlığınıza bağlı olacaktır.

Kavinize (bir gine domuzu için daha münasip olan ad) nasıl bakacağınız hakkındaki bu genel rehber, evcilinizin sağlıklı uzun bir şekilde yaşaması için yardımcı olacaktır.

Yeni Evcilinizi Ehlileştirmek

Evinize ilk getirdiğinizde yeni ortama uyum sağlaması için evcilinizi bir günlüğüne yalnız bırakmanız onu memnun edecektir. Yeni kavilerin kucağa alınmaktan pek hoşlanmamalarına ve bundan kurtulmak için kafesin için sağa sola kaçışmalarına rağmen onları küçük sebze rüşvetleriyle baştan çıkararak bunun üstesinden gelebilirsiniz ve biraz sabırla kavileriniz çok sevecen ve kucağa alınmaktan haz duyan evciller olacaktır.

Kaviler çok çabuk ürker bu yüzden yanlarında yumuşak bir sesle konuşmanız ve yavaş hareket etmeniz sakın kalmalarında onlara yardımcı olacaktır. Kavileriniz dizlerinizin üstündeyken dışkılarını tutması için bir havlu kullanın. Kavinizi kaldırır ve taşırken bütün vücudunu mutlaka her iki elinizle destekleyin.

Düşürüldüklerinde kaviler, çok çabuk incinebilir ve münasip bir şekilde tutulmadıklarında sizi tırmalayabilir ya da ısırabilir. Altı yaşından daha büyük olan çocuklar bu harika hayvanın bakımı ve beslenmesi hususunda size yardımcı olabilir.

*** Küçük çocuklar, kavileri tutarken mutlaka gözetim altında olmalıdır. Kavileri kendi başlarına kafeslerinden çıkarmalarına ve taşımalarına ASLA izin verilmemelidir.**

Sağlıklı Kavi Büyütmek

Kavinizin uzun ve sağlıklı yaşaması için, gerektiğinde başvurmak üzere, onlar hakkında bilgili olan bir veteriner (egzotik hayvan veterineri) bulun⁽²⁾. Bir sağlık kontrolü veterinerinizi evcilinize aşına yapacak ve size evciliniz hakkında ona soru sorma fırsatı verecektir. Veterineriniz, kavinizde parazit olup olmadığına bakabilir, tırnaklarını nasıl keseceğinizi gösterebilir, dişlerinin düzgün şekilde olduğundan ve sağlığının iyi olduğundan emin olabilir. Kavinizin sağlığını gözlemlemenin en iyi yolu onu haftada bir mutfak terazisi ile tartmaktır. Bir çizelge tutun! Genellikle bir hastalığın belirtisi kilo kaybıdır. Bir çizelge kavinizin kademeli olarak kilo verdiği konusunda sizi uyarır erken bir şekilde tıbbî yardım almanızı sağlar ve erken teşhis ile hastalıklar en etkin şekilde iyileştirilir.

Takip Edilmesi Gereken Hususlar: Eğer kavinizde bu belirtilerden herhangi birini fark ederseniz derhal bir veterinerine gidin: yeme ve içmeyi reddetme; uyuşukluk; nefes almada zorlanma; hırıltı; hapşırma; kabuk bağlamış gözler; donuk ve/veya içe çökük gözler; sert veya kabarık post; kambur

duruş; ishal; kanlı idrar; topallama; denge kaybı; baş eğikliği; aşırı derece eşelenme; ya da tüy dökülmesi. Gözlemci olun.

Anormal davranışlar (bir köşede yüzü kapalı olarak durması ve size şok yavaş tepki vermesi gibi) da bir telkinin habercisi olabilir. Bir kavi hastalandığı zaman durumu çok çabuk bir şekilde kötüleşebilir. Acilen işinin uzmanı bir veterinerine başvurmanız hasta kavinizin hayatını kurtarabilmeniz için oldukça önemlidir.

Hastalık belirtileri görüldüğü zaman kaviniz genellikle ciddi bir şekilde hasta demektir. Bu nedenler her kavinin günlük bakımına mutlaka bir yetişkin de katılmalıdır. Bakteriyel enfeksiyonların birçoğu erken dönemlerinde kaviler için uygun olan antibiyotiklerle iyileştirilebilir. Herhangi bir endişeniz olduğunda veterinerinizi aramaktan korkmayın.

DİKKAT: Penisilin bazlı ilaçlar (amoxicillin gibi) kaviler için ölümcüldür. Veterinerinizin bu tür ilaçlardan kullanmadığına emin olun. Verilen ilacın güvenli olduğundan emin değilseniz sorun. Çünkü Baytril (başka türlü çok iyi geniş spektrumlu bir antibiyotiktir) büyümenin önüne geçebilir, yavru kavilere sadece son çare olarak verilmelidir.

Tımar:

Yıkamak: Uzun tüylü Kaviler kısa tüylü olanlara nazaran daha sık yıkanma ihtiyacı duyar. Yavru kediler için özel olarak formüle edilmiş şampuanlar, derilerinin kurumasını önlemeye yardımcı olacaktır. Kavilerinizi yıkamak için derin olmayan bir kap kullanın ve yuvalarına geri koymadan önce baştan aşağı iyice kurulayın.

Tırnakların Kesilmesi: Tırnak kesiminin aylık olarak yapılması gereklidir ve sıradan bir tırnak makası, küçük ağızlı olması ve bu nedenle yanlış bir hareket yapmayı önlemesi nedeniyle bu işlem için oldukça uygundur. Tırnağın canlı kısmını kesmekten kaçınınız. Koyu renkli tırnaklarda bu canlı kısmı görmek zor olduğundan tırnağın altından tutulan bir ışıkla aydınlatılması (örn: parlak bir ışık veren el feneri) işinizi kolaylaştıracaktır. Eğer tırnağı çok derinden keserseniz kanamayı durdurmak için kantaşı (bilhassa erkek berberlerinde kullanılan kan durdurucu madde) kullanınız.

Taramak: Metal bir tazı tarağı, birçok postun dibine kadar etki eder. Kavilerinizi günlük olarak taramanız, kopan tüylerin atılmasını ve tüy dökülmelerinin azalmasını sağlar.

Bir mi Yoksa İki Cavi mi?

Kaviler, birbirlerinin arkadaşlığı ile çok iyi gelişen sosyal sürü hayvanlarıdır. Aynı cinsiyetten bir çift Kavi (gebeliklerin önüne geçmek için, ki birçok yan etkisi vardır), tek bir kaviden çok daha neşeli ve mutlu olacaktır.

Uyumluluk: İki erkek kavinin daima kavga edeceği bir efsaneden ibarettir. İki kavinin ne kadar iyi geçineceği cinsiyetlerinden ziyade kişilikleriyle ilgilidir. Büyük çoğunluğu bir arkadaşının/eşinin olmasından çok hoşlanır. En kolay eşleştirme iki yavru ya da bir yavru-bir yetişkin arasına yapılabilir; ama yetişkinler de başarıyla bir araya getirilebilir. Kavilerinizi tarafsız (nötr) ve açık bir alanda bir araya getirin ve bir saat kadar dikkatlice seyredin. Eğer iyi geçiniyorlarsa yeni temizlenmiş bir kafese/yuvaya (başarılı bir eşleşme olasılığını arttırdığından eskisinden daha geniş bir kafes her zaman daha iyidir) yerleştirilebilirler. Geçinmelerinin devam ettiğinden emin olmak için kavilerinizi bir saat kadar daha gözlemleyin. Kavga eden kavileri derhal ayırın ve ısırlılmamak için bunu bir havlu ile yapın.

Karantina: Yeni aldığınız her bir kaviyi 2-3 hafta boyunca kapılı kapılar ardına karantinada bekletin. Bir kaviden diğerine hastalık geçmediğinden emin olmak için yerleşik kavinizle ilgilendikten sonra el ve kollarınızı iyice yıkayın ve üstünüzü değiştirin (ya da kollu bir önlük giyin) ve yeni kavinizle öyle ilgilenin (veya tam tersi).

Yuva

Daha büyük daha iyidir! Geniş bir yuva daha az temizlik gerektirir ve oyun, oyuncaklar ve hareket için daha geniş bir alan sunar. Metal ızgara ve coroplast⁽³⁾ levhalar ile yapılan geniş kafesler, kavinin ayak ve bacaklarına zarar verebilecek olan telden tabanlı, telden yokuşlu ve raflı küçük hazır kafeslerden daha iyidir, bkz. www.cavycages.com. Eğer evin içindeki diğer hayvanlardan ayrı tutmak gibi bir sorun yoksa üstü açık ve etrafı çevrili bir yuva kavinizi sevebilmenizi ve onunla etkileşmenizi daha kolay kılar.

DİKKAT: Kavinizi asla köpek, kedi, gelincik ya da herhangi bir yırtıcı hayvanın yanında başıboş ve gözetimsiz bırakmayınız.

Büyükölük: Bir kavi için en az 0,7 metre karelik bir yuva gereklidir. Buna her bir ilave kavi için 0,1 (tercihen 0,2) metre kare ilave ediniz.

Önerilmez: Akvaryumlar ve plastik küvetler çok zayıf hava akımına sahiptir ve etrafını görmesini, duymasını koklamasını engelleyerek kavinizi dışarıdan soyutlar.

Taban Malzemesi: Yuvanın zeminin 3-5 cm kalınlığında kavak ya da fırında kurutulmuş çam yongası ile kaplayın. Taban malzemesini sık değiştirilmesi (3-4 günde bir veya daha sık) kokuyu engeller ve kavinizin sağlıklı kalmasını sağlar. Muflon⁽⁴⁾ da alternatif bir taban malzemesi olabilir.

Önerilmez: Sedir yongaları içeriğindeki kokulu yağlar (fenoller) nedeniyle solunum problemlerine neden olur. Ayrıca testere talaşı/bıçkı tozu (çok fazla tozlu), mısır koçanı (sık sık küflenir) ve toprak kedi kumları da çok zayıf taban malzemeleridir.

Yuvanın Yeri: Aydınlık, hava ceryanından uzak, 18-24 C dereceler arasında sabit bir sıcaklığı olan, direkt güneş ışığından korunaklı ve ev halkının faaliyetleriyle iç içe bir oda seçin.

Donatılar: Suluk; taneli yemler için küçük, ağır ve çok derin olmayan bir kâse; uyuma yeri olarak küçük kapalı bir kutu ya da bir *Pigloo*⁽⁵⁾; gerektiğinde veterinerine götürmek ve seyahatler için bir kedi sepeti.

Bunları Biliyor muydunuz?

- >> *Kaviler Güney Amerika'ya özgü hayvanlardır.*
- >> *Koşmayı ve oynamaya bayılırlar.*
- >> *Penisilin kaviler için zehirlidir.*
- >> *Kaviler yaklaşık 20 cm yüksekliğe kadar atlayabilir.*
- >> *Kaviler kedi gibi mırıldayabilir.*
- >> *Her kavinin kulak arkası tüysüzdür.*

Beslenme

C Vitamini: Kaviler (tıpkı insanlar gibi⁽⁶⁾) ihtiyaçları olan c vitaminini kendileri üretemez ve bu nedenle derilerinde yaraların açılmasını önlemek için günlük 10-30 mg c vitaminine gereksinimleri

vardır. Her gün 100 miligramlık bir tabletin ¼ ünü çiğnetebilir ya da doğrudan ağızlarına çok az miktarda c vitamini damlatabilirsiniz.

Damlatmalı suluklarında her zaman taze serin su bulundurulmalı ve her gün değiştirilmelidir. Suyun içinde **KESİNLİKLE** vitamin ya da ilaç eklemeyin.

C vitamini ile formüle edilmiş *sade yüksek kaliteli kavi taneli yemlerinden* güne ¼ bardak olarak veriniz. Az miktarda yem satın alın ve c vitaminini kaybetmemesi için serin, kuru ve karanlık bir yerde muhafaza edin ve tazeliğinden emin olmak için son kullanma tarihine mutlaka dikkat edin.

Kavilerinize *sınırsız yüksek kaliteli kuru ot*⁽⁷⁾ sağlayın. Bu sindirim sistemlerinin düzgün işlemesi ve dişleri için oldukça gereklidir. Tirfil (kaba yonca)⁽⁸⁾, sadece gebe veya emziren dişiler, yavrular ya da yetersiz beslenmiş yetişkin kaviler için uygundur çünkü içeriğindeki yüksek miktardaki kalsiyum mesane taşlarının oluşmasına sebep olabilir. Bu nedenle yetişkin sağlıklı bir kaviye sadece arada sırada küçük ziyafetler olarak verilmelidir.

Sebzeler: Kavilerinize ek bir c vitamini ve besin kaynağı olarak her gün az miktarda (yaklaşık bir bardak) taze sebze verin. Maydanoz, kaşık veya kıvrıkcık marul, küçük bir parça havuç, domates, yeşil veya kırmızı biber, ispanak ve kavun en göze seçimlerdir. Ayrıca evciliniz temiz ve böcek ilaçlı olmayan yeşil ot, yonca, karahindiba, mısır kapçığı ve püskülünden de çok hoşlanacaktır. Yeni vereceğiniz sebzeleri kademeli olarak tanıttığınız ve günlük olarak çeşitli tanıtılmış sebzelerden veriniz. Böylece evciliniz saha sağlıklı olur.

Tavsiye: *Tatlandırılmamış sade yabanmersini suyu mükemmel bir c vitamini kaynağıdır ve idrar yolu enfeksiyonlarını önlemede yardımcı olur. Bunu su ile seyreltin ve günde bir ya da iki defa değiştirin ki bozulmasın.*

Önerilmez: *Findik fıstık gibi kabuklu yemis, tohum, kurutulmuş meyve, seker, mısır pekmezi ya da boyalı seyler içeren hiçbir karışım... hiçbir et ve süt ürünü (kaviler otçuldur)... hiçbir tavsan yemi (bunlarda c vitamini bulunmaz ve bu yemler kaviler için tehlikeli olan antibiyotikler içerebilir)... kabuklu hiçbir tohum (bogulmalarına neden olabilir)... hiçbir multivitamin (c vitamini haricindeki diğer vitaminlerin yüksek dozda verilmesi zehirlenmelere sebep olabilir)... Lahana, kara lahana, çin lahanası(9) ve brokoli gibi sebzeleri vermekten kaçınınız (bu sebzeler gaza neden olur bu nedenle ya ihtitali bir şekilde verin ya da hiç vermeyin)... top marul(10) vermektten kaçınınız (çok fazlası diski kaçırmalarına neden olabilir)*

Bunları Biliyor muydunuz?

- >> *Dişi kaviler 4 haftalıkken gebe kalabilir ve erkekler de 3½ haftalık olduklarında eşeyssel olgunluğa erişir. Dişi kaviler doğurduktan sadece dakikalar sonra tekrar gebe kalabilir.*
- >> *Kavilerin ön ayaklarında 4, arka ayaklarında ise 3er tane parmakları vardır.*
- >> *Mutlu olduklarında sıçrayıp kendilerini havaya atmalarına “mısır patlaması⁽¹¹⁾” denir.*
- >> *Ön ve azı dişleri devamlı büyür.*

Yer Zamanı

Kavilerin günlük egzersize ihtiyacı vardır. Etrafı çevirili ve banyo ya da mutfak gibi kolay temizlenebilecek bir alan seçin (elektrik kabloları veya başka tehlikelere karşı tetikte olun). Sabit durması için kenarları kıvrılmış kahverengi kâğıt torbalar (kese kâğıdı) ve kenarlarında delikler açılmış kutular saklanma yeri olarak çok iyi iş görür. Genç kaviler PVC tesisatlarından, gelincik tünellerinden ve tuğlalardan yapılan engellerde koştuktan çok hoşlanır. Bir çok kavi tuvalet kâğıtlarının ya da kâğıt havluların karton rulolarını (sıkışmamaları için boyuna yarmalısınız) içini

çiğnemeyi çok sever. Kuru otlarla doldurulmuş bu karton rulolar gerek yuva içinde gerekse yer zamanında çok iyi bir oyuncak olur. Bazı kaviler de zilli kedi oyuncaklarıyla oynar.

Önerilmez: *Daha çok hemstir kafeslerinde gördüğümüz egzersiz tekerlekleri ve topları kavilerin ayaklarına, bacaklarına ve omurgasına zarar verir. Bu gibi malzemeleri kullanmaktan kaçınınız.*

Son bir öneri daha: Kaviler hakkında yazılmış bir kitap edinmeniz iyi olacaktır. Aklınıza takılan birçok sorunun cevabını bu kitaplarda bulabilirsiniz. Bir kütüphanede ya da kitap satıcısında bu kitaplardan bulabilirsiniz. Ayrıca internetten de kaviler hakkında araştırma yapabilir, onlar hakkında birçok faydalı bilgiye ulaşabilirsiniz.

Çeviri Notları:

Çeviri ben tarafından bizzat yapılmış olup hatalarımın bana bildirilmesinden memnuniyet duyarım, tabii ki emeğe saygı çerçevesinde kalmak koşulu ile. Orijinal metne www.guinealynx.info adresinden ulaşabilirsiniz.

- (1) Her ne kadar Türkçeye “kobay” olarak geçmişse de pek sıcak bakılmadığı için İngilizcede yaygın olarak kullanılan “cavy” kelimesinin okunuşunu kullandım.
- (2) Amerika ve Avrupa’da veteriner hizmetleri çok yaygındır. Maalesef ülkemizde kaviler hakkında tecrübeli bir veteriner bulmak biraz zor ve pahalıdır. Zaten bu rehber de Amerika için yazılmıştır. Lütfen bunu nazara alınız.
- (3) Türkçe çevirisini bulamadığım bir malzeme. Oluklu mukavva (karton kutu) görünümünde plastikten bir malzeme olup kavi yuvası yapımında oldukça kullanışlıdır. Daha çok reklamcılık işleri ile uğraşan yerlerden ve hırdavatçılardan temin edilebilir. Ayrıca yapı marketlere bakmakta da fayda var.
- (4) İngilizcesi “fleece” olan sentetik ve kalın, yumuşak bir kumaş türü. Polar malzemelere benziyor.
- (5) Domuz demek olan “pig” kelimesinin Eskimo evi olan “igloo” ile birleşimi. Yani igloo şeklinde yuvacık anlamında kullanılmış.
- (6) Birçok memeli ihtiyacı olan c vitaminini besinleriyle dışarıdan almak zorundadır çünkü vücutlarında c vitamini sentezlenmez.
- (7) Orijinal metinde Timothy ve Orchard Hay diye iki çeşit ottan bahsediyor ancak bunların Türkçe karşılıklarını bulamadım. Resimlerinden anladığım kadarıyla tahıl ailesinden olan bir çeşit yabancı ot.
- (8) Orijinal metinde “alfalfa” olarak geçiyor.
- (9) Orijinal metinde “bok choy” olarak geçen ve “pak choi” de denen kalın beyaz sapı üzerinde yeşil yaprakları olan bir lahanaya türü, çin lahanası. Pek leziz bir şey olduğunu söyleyemem. Siz de yemeseniz olur.
- (10) İngilizcesi “iceberg lettuce” olan lahanaya gibi görünen toparlak şekilli marul.
- (11) Orijinal metinde “popcorning” olarak geçiyor. Türkçede biraz havada kalan bir kelime oldu.